

OVERZICHT LGOG 15 JAAR KRING HORST (1974- 1989)

	blz
Ten geleide	3
Doelstelling LGOG Kringen	4
Doelstelling Kring Horst (sub d)	5
Groei ledenbestand LGOG Kring Horst	6
Lezingen	6
Excursies	9
' Bezochte plaatsen	13
Kleine excursies	13
Cursussen	14
Overige activiteiten	18
Conclusies	20
Lezingen	20
Excursies	20
Cursussen	21
Overige activiteiten	21
Activiteiten leden	21
Beeldvorming	22
Aanbevelingen	24
Lezingen	24
Excursies	24
Cursussen	25
Overige activiteiten	25
Adviezen	25
Educatie	26
Beeldvorming	26
Info LGOG	26
Bestuur	27
Samenstelling rapport	28

Ten geleide

Het 15-jarig bestaan van de LGOG Kring Horst valt samen met het ongetwijfeld indrukwekkender jubileum van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap dat in 1863 werd opgericht. Toch is de uitgave van LGOG Kring Horst die U thans voor U hebt, niet uit bescheidenheid geboren. In de laatste bestuursvergadering van 1987 namen drie bestuursleden, mevrouw Y. Hermans-Cuppen en de heren J. Schatorjé en G. Verheijen, de taak op zich om na te denken over het reilen en zeilen van onze kring in de afgelopen vijftien jaar. Wij waren van mening dat in het rapport zoveel waardevols staat, dat werd besloten om het rapport tijdens de jaarvergadering ook aan U allen aan te bieden.

U zult bij het lezen bemerken, dat het rapport geen geschiedenis van onze kring beschrijft. Het geeft wel een overzicht van wat we in de voorbije jaren samen met U hebben gedaan en hebben beleefd, welke sprekers hier zijn geweest, welke cursussen we hebben georganiseerd en welke plaatsen we hebben bezocht. Heel belangrijk zijn ook nog steeds de "neven-activiteiten" voortvloeiende uit onze statuten. In het overzicht wordt hieraan terecht aandacht besteed.

Eén van de "aanbevelingen" van het rapport is de uitgave van een verenigingsblad. De heer P. van Nunen heeft alvast een proefomslag voor het nieuwe blad gemaakt. We hebben het als werknaam meegegeven: INFO LGOG KRING HORST. Hopelijk zal deze uitgave als nul-nummer de geschiedenis ingaan.

In de nabije toekomst zullen we samen met U aan de aanbevelingen die in deze uitgave staan, gaan werken. De steun en inzet van alle leden is daartoe onmisbaar.

Namens U allen spreek ik woorden van dank tot de samenstellers van deze uitgave. Samen gaan we op weg naar de toekomst.

Ing. L. J. Greweldinger, voorzitter

OVERZICHT LGOG 15 JAAR KRING HORST (1974-1989)

De kring Horst is met ingang van 1 januari 1974 opgericht door het hoofdbestuur van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap. In de bestuursvergadering van december 1987 is besloten tot een "herbezinning op ons functioneren". De aanleiding hiertoe is het 15-jarig bestaan van de Kring Horst welke de gemeenten Horst en Sevenum omvat.

Doelstelling LGOG Kringen

In artikel 2 van de statuten van het LGOG wordt het doel als volgt omschreven:

"De vereniging stelt zich ten doel het bevorderen van de kennis van de gewestelijke geschiedenis en oudheidkunde van Limburg in de meest ruime zin en het bevorderen van de belangstelling voor deze geschiedenis in de Limburgse samenleving."

In het reglement betreffende de kringen staat in artikel 2 dat de kringen genoemd doel in hun ressort, geografisch gedeelte van Limburg, trachten te bereiken. In artikel 4 staat:

"De kringen trachten hun doel te bereiken door:

- a. het doen houden van lezingen en het houden van vergaderingen, bij voorkeur omtrent onderwerpen die op de geschiedenis en heemkunde van de eigen streek betrekking hebben of voor de kennis daarvan van belang zijn;
- b. het organiseren van excursies voor de leden, bij voorkeur naar objecten die voor de geschiedenis van de eigen streek van belang zijn;
- c. het zorgen voor het behoud van de monumenten en oudheden in hun ressort, zulks in overleg met het bestuur, dat steeds bevoegd blijft rechtstreeks evenwel in samenwerking met het kringbestuur op te treden;
- d. alle andere wettige middelen waardoor het gestelde doel kan worden bereikt."

Doelstelling Kring Horst (sub d)

De LGOG Kring Horst rekent tot "andere wettige middelen" onder andere:

1. het stimuleren van geschied- en oudheidkundig onderzoek en het uitgeven van geschriften op dit terrein;
2. het opsporen en conserveren van roerende en onroerende voorwerpen welke van belang zijn voor de regionale geschied- en oudheidkunde;
3. het organiseren van tentoonstellingen de Limburgse geschied- en oudheidkunde betreffende.

Op initiatief van LGOG Kring Horst zijn ter bevordering van deze doelstellingen in 1974 opgericht de Stichting Oudheidkamer Horst en de Stichting Het Gelders Overkwartier. De statuten van de Oudheidkamer bepalen in artikel 6: "Het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap Kring Horst heeft het recht drie leden in het bestuur te benoemen. Zij kan deze benoeming te allen tijde ongedaan maken en een ander daarvoor in de plaats benoemen." Het bestuur van de Stichting Het Gelders Overkwartier bestaat uit vijf LGOG-leden op persoonlijke titel. Er zijn geen statutaire banden met LGOG Kring Horst.

Met de na 1974 ontstane heemkundeverenigingen in America, Melderslo en Sevenum zijn geen statutaire banden, maar er is bereidheid tot samenwerking.

Groei ledenbestand LGOG Kring Horst

	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81
Horst	63	69	68	69	71	81	88	92
Sevenum	19	18	16	17	20	19	25	23
Elders	5	6	8	9	10	11	12	10
Totaal	87	93	92	95	101	111	125	125
	'82	'83	'84	'85	'86	'87	'88	
Horst	87	89	89	88	95	102	99	
Sevenum	22	18	28	31	29	30	29	
Elders	10	12	13	22	21	20	19	
Totaal	119	119	130	141	145	152	147	

Het aantal leden is langzaam maar zeker gegroeid, met bijna 75% sedert 1974. De gemiddelde leeftijd is vrij hoog. De belangstelling van de jongeren vraagt waarschijnlijk om aanpassing van het gevoerde programma. Het ontstaan van de Heemkundevereniging Sevenum zal misschien leiden tot enig ledenverlies, maar groot zal dat waarschijnlijk niet worden.

Lezingen

In de voorbije vijftien jaar werden 85 lezingen gehouden waarvan 42 regionale onderwerpen betroffen. In onderstaand overzicht zijn deze onderstreept. Het bestuur heeft ernaar gestreefd dat minstens de helft van het aantal lezingen op de eigen regio betrekking zou hebben.

1974: acht lezingen, waarvan vijf over eigen regio. Th.J. van Rensch, Oudste geschiedenis van Sint Lambertuskerk; W. Knippenberg, Harten, ruiten, klaveren en schoppen; J.P.D. van Banning, Maatschappelijke veranderingen in Limburg na 1945 (tevens installeerde hij als LGOG-voorzitter het eerste bestuur van de Kring Horst); Th. Boom, Inleiding over genealogie;

W. Hendriks, Noord-Limburg in de Romeinse tijd;
P. Janssen, Oppervlakte-vondsten in Sevenum;
L. Greweldinger, Consolidatie ruïne Huis Ter Horst;
W. Knippenberg, Bijgeloof en hekserij.

1975: acht lezingen, waarvan zes over eigen regio.
Chr. Jacobs, De werkzaamheden van de peelboer rond 1900; W. Manders, Het ontstaan van Griendtsveen;
O. Moorman van Kappen, De schout en zijn rakkers;
G.F. Verheijen, Sociëteit Amicitia te Horst;
Th. Driessen, De kerkpatroons in het Peel- en Maas-gebied; A.H. Salden, Kastelen in Opper-Gelre; K. Swinkels, Archeologie tussen Peel en Maas; G. Egelie, Wegen en kruispunten.

1976: veel cursuslessen, vijf lezingen waarvan twee over eigen regio.
E. van Emstede, De hekserij; P.A.M. Geurts, Het leven van Jacob Merlo uit Horst; E. Vroomen, Enkele thermen in West-Europa; J. Walraven, Vrijen en trouwen; P. Hoogers, De Horster Gregoriusmis.

1977: veel cursuslessen, drie lezingen waarvan een over eigen regio.
A.P. Smaal, Rijksdienst voor de Monumentenzorg; G.F. Verheijen, Harmonie van Horst; J. Lodewijks, Centraal Laboratorium voor Onderzoek van Voorwerpen van Kunst en Wetenschap te Amsterdam.

1978: zeven lezingen waarvan drie over eigen regio.
J.M.J. Wijnen, Gewoonten en gebruiken in en rond de boerderij; P.H. Hoebers, Première Vlasfilm; A.H. Salden, Hanzesteden; J. Bogaers, Romeinse militairen in Nijmegen; J.A.H. Thoben, Hannekemaaiers, kiepkereels en tjödden; W. Knippenberg, Van herberg tot motel; P. Hoogers, De Virgo Fortis van Horst.

1979: zes lezingen waarvan een over eigen regio.
J. Janssen, De Horster priesters J. Coemans en J. Michaël ten tijde van de Reformatie; Bert Diederer,

Aud Nuuts, liedjes en vertelsels in het Limburgs; Th.J. van Rensch, De middeleeuwse keuken; J. Jamar, Romeinen in Heerlen; G. van der Heide, De walvisvaart; J. van Lieshout, Facetten verzet in Limburg.

1980: zes lezingen waarvan drie over eigen regio. W. Sangers, Wat is Limburg mij waard?; P.M.J. van Hoof, Molens in Limburg; J. van Megen, Molenfilm; A.H. Salden, Breda en het Huis Oranje; J. Schatorjé, Romeinen in Noord-Limburg; P. Hoogers, Grote Brand 28 april 1729 in Horst.

1981: vijf lezingen waarvan twee over eigen regio. W. Werdmolder, Carnaval anders bezien; Th. Janssen, Speuren naar sporen in de Peel; A. Timmermans, De geschiedenis van Rolduc; W. Willems, Het Rijke Graf van Hegelsom; W. Knippenberg, Devotionalia.

1982: vijf lezingen waarvan drie over eigen regio. P. van Wijk, Historisch boerderijonderzoek; W. Keyser, Maastrichts zilver; A.H. Jenniskens, Maasveldtocht van Frederik Hendrik 1632; G. de Werd, Jan de Beijer achttiende eeuws tekenaar; G. van Bree, 750 jaar Roermond.

1983: vijf lezingen waarvan twee over eigen regio. A. Blok, Bokkenrijders; W. de Jongh, Jan van Echoud; H. Bosch, Krieg am Niederrhein (film); J.H.A. Walraven, Schutterswezen in Limburg; P.A.M. Geurts, Willem Everts.

1984: zes lezingen waarvan drie over eigen regio. H.M. Dresen-Coenders, Het verbond van heks en duivel; J. Schatorjé, Oude Horster brood- en vleesge-rechten; 't Moek, Levensliederen uit de Peel; J.G.M. Stoel, Kastelen van Arcen; Chr. Rosen, Joden in de Mediene; J. Schatorjé, Jan van Cleef.

1985: vijf lezingen waarvan twee over eigen regio. H.A.W. Driessen, Schansen; J. Janssen, Stoottroepen;

H. Teering, Restauratie Sint Janskathedraal Den Bosch; R. van der Hoek, Leopold Haffmans; W.H.Th. Knippenberg, Kerstmis en Driekoningen.

1986: vijf lezingen waarvan twee over eigen regio. H.T. Waterbolk, Introductie van de landbouw; Y. Hermans-Cuppen, Willem Vincent van Wittenhorst; Th.J. van Rensch, Tweeherig Maastricht; R. van Bruggen, Ontwikkeling en bescherming van begraafplaatsen; Chr. le Lorrain, "Hemel in Horst".

1987: vijf lezingen waarvan drie over eigen regio. Vic. Asselberghs, Financiële toestand Horst in achttiende eeuw; Sef Derks, Venloos Alt; F. van Geijn, Achterhoek en kasteel Anholt; J.H. van Mosselveld, Heerlijke Stad Bergen op Zoom; A. Gorissen en R. van der Hoek, De Venlose krant 125 jaar; J.A.H.G. Goessen, Santjes en kantjes.

1988: zes lezingen waarvan vijf over eigen regio. R. Delahaye, Genealogie in Limburg; H. Linskens, Klederdrachten; J. Schatorjé, Johan II van Wittenhorst; R. van Schaik, Overkwartier rond 1500; Chr. Claassens, De Spar, een illegale culturele groep tijdens de Duitse bezetting; P.A.M. Geurts, Gerard Slits, een Horster tekenleraar te Rolduc.

Excursies

1974: Kleef

11 mei eerste excursie LGOG Kring Horst. Het reisdoel was Kleef en het aantal deelnemers bedroeg 23. Evenals alle volgende reizen gingen we met een bus van de firma Van de Munckhof. De eerste chauffeur was Jan Aarts.

1975: Bemelen, Maastricht en Kevelaer

Op zaterdag 24 mei vond een excursie plaats naar een mergelgroeve in Bemelen, het Fort Sint Pieter en de stad Maastricht (stadswandeling). Het Museum voor

Nederrijnse Volkskunde in Kavelaer werd op 29 november bezocht. Het aantal deelnemers aan beide excursies was 35.

1976: Neeroeteren, Tongeren, Maaseik en Arcen

Op 22 mei namen 42 leden deel aan een excursie naar Thorn (Kapel onder de Linden), Neeroeteren (Lambertuskerk met beelden Meester van Elsloo), Tongeren (Gallo-Romeins Museum), Kolen-Kerniel (klooster Marienlof) en Maaseik (rondleiding: Pater Sangers). Twintig leden bezochten op 25 september te Asten het Beiaardmuseum en Natuurstudiecentrum Jan Vriens. Op 30 oktober hebben 40 leden onder leiding van P. Christiaans, rentmeester van het Limburgs Landschap, kasteel Arcen met park kunnen bezichtigen.

1977: Münster en Rheydt

Tijdens de voorjaarsexcursie op zaterdag 14 mei werden bezocht: Schloss Lembeck, Münster (raadhuis met "vredeszaal", de dom en stadswandeling) en kasteel Raesfeld. Het aantal deelnemers was 46. Op 8 oktober voerde de najaarsexcursie naar het kasteelmuseum in Schloss Rheydt met 16 belangstellenden.

1978: Doesburg, Zutphen, Arnhem en Nijmegen

De voorjaarsexcursie vond plaats op 27 mei. Het reisdoel was Doesburg (stadswandeling, raadhuis en mosterdfabriek) en Zutphen (Walburgiskerk met librije en bezichtiging stadsrestauratie). Er waren 33 deelnemers. Het KNIL-Museum Bronbeek in Arnhem en Museum Commanderie van Sint Jan in Nijmegen werden op 23 september bezocht door 35 leden.

1979: Averbode, Leuven, Scherpenheuvel en Xanten

Op 12 mei vond de voorjaarsexcursie plaats naar de Abdij van Averbode (charter over Berkel uit 1219), Leuven (Sint Pieterskerk, stadhuis en Begijnhof) en Scherpenheuvel (O.L. Vrouwebasiliek). Er waren 49 deelnemers. In Xanten bezochten 55 leden op 29 september het museum, amfitheater en domkerk.

1980: Essen, Schloss Burg, Neandertal, Breda en Hilvarenbeek

Op 10 mei bezochten 59 leden Villa Hügel in Essen, Schloss Burg en het Neandertalmuseum, terwijl 39 LGOG-ers op 27 september naar Breda togen voor een stadswandeling en naar Hilvarenbeek voor de kerk en het museum "De Schorsmolen".

1981: Heusden, Gouda, Zaltbommel en Rolduc

Tijdens de voorjaarsexcursie op 9 mei werden bezocht: Heusden (Commiezenhuis en stadsrestaurant), Gouda (stadhuis, Sint Janskerk en Museum Catharina Gasthuis) en Zaltbommel (korte stadswandeling). Er waren 54 deelnemers. Het Mijnmuseum en de Abdij van Rolduc werd bezocht op 26 september door 47 leden.

1982: Brugge, Damme en Roermond

Aan de voorjaarsexcursie op 8 mei nam het recordaantal tot dan toe van 63 leden deel. Op het programma stonden in Brugge een stadswandeling en het Groeningemuseum, bootreis naar Damme en stadswandeling aldaar. Slechts 25 leden hadden op 25 september belangstelling voor de viering van het 750-jarig bestaan van Roermond.

1983: Keulen, Zons, Herzogenrath, Aken en Langerwehe

Op 7 mei werd in Keulen de tentoonstelling "Ierse kunst uit 3000 jaren, Thesaurus Hiberniae" in het Wallraff-Richartz-Museum en het Römisch-Germanische Museum en vervolgens het Kreismuseum te Zons bezocht. In Herzogenrath werd op 24 september de burcht Rode bezocht en vervolgens in Aken de dom en de schatkamer en in Langerwehe het Töpferie Museum. Aan beide excursies namen 63 leden deel.

1984: Dordrecht, Gorcum, Slot Loevestein, Zoutleeuw en Diest

In Dordrecht werd op 12 mei door 53 leden deelgenomen aan een stadswandeling en bezoek aan het

Dordrechts Museum. Vervolgens ging de tocht per boot van Gorcum naar Slot Loevestein. Na een rondleiding aldaar ging de tocht over water terug naar Gorcum waar de Oudheidkamer "Dit is in Bethlehem" werd bezocht. Er waren op 29 september 47 leden die met onderpastoor Vandeput de Sint Leonarduskerk in Zoutleeuw bezichtigden. Vervolgens werd in Diest een bezoek gebracht aan Begijnhof en Stedelijk Museum in het stadhuis.

1985: Kortrijk, Kasteel De Ooidonk en Den Bosch

Het Nationaal Vlasmuseum in Kortrijk werd door 55 leden op 11 mei bezocht, gevolgd door een stadswandeling en een bezoek aan het Museum voor Schone Kunsten en Kasteel De Ooidonk. De gerestaureerde Sint Jan in Den Bosch en Museum Slager werden op 28 september door 47 leden bezocht.

1986: Bad Münstereifel, Kommern, Burg Nydeggen en Maastricht

Het aantal deelnemers aan de excursie van 10 mei naar Bad Münstereifel, Freilichtmuseum Kommern en Burg Nydeggen bedroeg 47. Liefst 56 belangstellenden bezochten op 27 september in Maastricht de Schatkamer van de Sint Servaas, het Gemeentearchief en de Jezuitengrotten.

1987: Lievelede, Anholt en Bergen op Zoom

Op 9 mei ging de voorjaarsexcursie naar Lievelede-Erve Kots en Wasserburg Anholt. Deze reis was met 70 deelnemers vervoerd in twee touringcars een record, tot nu toe! Veertig leden bezochten op 26 september in Bergen op Zoom, dat 700 jaar een Heerlijke Stad was, de Sint Gertrudiskerk en Het Markiezenhof.

1988: Brussel en Weert

De voorjaarsexcursie ging met 42 deelnemers op 28 mei naar Brussel waar een bezoek aan het Museum voor Oude Kunst en 's middags een bustocht door de stad onder leiding van een gids op het programma stonden.

Op 10 september bleven we met een tocht naar Weert dicht bij huis. De 36 deelnemers bezochten onder leiding van gidsen het Museum voor Religieuze Kunst Jacob van Horne en de Sint Martinuskerk.

Bezochte plaatsen

Nederland: Bemelen, Maastricht (2x), Thorn, Asten, Arcen, Doesburg, Zutphen, Arnhem, Nijmegen, Den Bosch, Lievelde, Weert, Breda, Hilvarenbeek, Heusden, Gouda, Zaltbommel, Rolduc, Roermond, Dordrecht, Gorcum, Slot Loevestein. Totaal 590 personen en 22 plaatsen.

België: Neeroeteren, Tongeren, Kolen-Kerniel, Maas-eik, Averbode, Leuven, Scherpenheuvel, Brugge, Danne, Zoutleeuw, Diest, Kortrijk, Kasteel De Ooidonk, Brussel. Totaal 298 personen en 14 plaatsen.

Duitsland: Kleef, Kevelaer, Schloss Lembeck, Münster, Schloss Raesfeld, Schloss Rheydt, Xanten, Villa Hügel Essen, Schloss Burg, Neandertal, Keulen, Zons, Herzogenrath, Aken, Langerwehe, Bad Münstereifel, Kommern, Burg Nydeggen, Wasserburg Anholt. Totaal 477 personen en 19 plaatsen.

Heel in het algemeen gezien valt op dat het buitenland en verder weg gelegen bestemmingen de meeste deelnemers trekken.

Kleine excursies

Een nieuw initiatief vormen de zogenoemde kleine excursies naar belangrijke tentoonstellingen of andere manifestaties in de regio voor een meestal kleinere groep belangstellenden. Het vervoer wordt onderling geregeld.

De eerste kleine excursie werd op 17 oktober 1987 naar Kevelaer georganiseerd waaraan 12 personen deelnamen. Verder werden bezocht: Roermond (Gelders zilver) en Essen (Praag rond 1600).

Cursussen

Ieder jaar wordt in de Oudheidkamer een cursus van vijf tot tien lessen gegeven. Het bestuur van LGOG Kring Horst organiseert deze wintercursussen voor zijn leden en belangstellenden, die hieraan tegen betaling van een bescheiden bedrag kunnen deelnemen. Het doel is uitbreiding van de geschied- en oudheidkundige kennis van individuele leden, bevordering van het lokaal geschied- en oudheidkundig onderzoek en uitbreiding van het aantal actieve beoefenaars hiervan.

1974: Oud schrift

Elf leden zijn op 18 november 1974 gestart met een cursus oud schrift onder leiding van W. Hendriks, stadsarchivaris van Venlo. Tien lessen.

1975: Streekgeschiedenis 1

In het najaar gaf de heer W. Hendriks een cursus streekgeschiedenis van vijf lessen voor 45 cursisten. Zij ontvingen samenvattingen die in een verstrekte ringband konden worden opgeborgen.

1976: Streekgeschiedenis 2

Veertig leden hebben in 1976 aan een vervolgcursus streekgeschiedenis van tien lessen deelgenomen. Ze ontvingen hiervan samenvattingen. De docenten en de behandelde onderwerpen waren als volgt: A.H. Jenniskens over: De hulpwetenschappen voor de beoefening van de streekgeschiedenis. R. Soberjé over: De geologische ontstaansgeschiedenis. Th.J. van Rensch over: Inleiding in de rechtsgeschiedenis. J. Renaud over: Kasteelkunde. A.J. Munsters over: De Middeleeuwse kerk in Limburg. W. Hendriks over: Gelre en het Overkwartier van 1543 tot 1632 en: Het Gelders Overkwartier van 1632 tot 1700.

1977: Streekgeschiedenis 3

In 1977 werden nog zes lessen van de cursus streekgeschiedenis gegeven door: W. Hendriks over: De Pruisische Tijd 1713-1795. Th. Seelen over: De verdeling van het Overkwartier in 1713. Th.J. van Rensch over: Het Rampjaar 1672. W. Hendriks over: Franse Tijd 1794-1815, Eenheid en scheiding 1814-1839, Terug onder Noord-Nederland (1839-1914) en Definitieve afscheiding van Zuid-Nederland (= België). Er waren veertig cursisten.

1978: Streekgeschiedenis 4 en genealogie

In het voorjaar werden de laatste lessen van de cursus streekgeschiedenis gegeven. J. Lucassen sprak over H.J.J. Maas en de Peelstaking van 1919 en Th.J. van Rensch over het Kantongerecht van Horst dat bestond van 1798-1877. In het najaar begonnen dertig leden aan een cursus genealogie onder leiding van J.H.M. Hoen. Vlak voor Kerstmis heeft Th.J. van Rensch de cursisten rondgeleid in het Horster gemeentearchief.

1979: Genealogie en archeologie

In het voorjaar gaf de heer J. Hoen nog twee lessen van de cursus genealogie. De heer J. Thijssen begon in december met de eerste les van de cursus archeologie. Beide cursussen trokken dertig deelnemers.

1980: Archeologie

In het voorjaar heeft J. Thijssen nog vier lessen van de cursus archeologie gegeven en volgden onder leiding van J. Schatorjé enkele praktijklessen. In het najaar hebben J. Timmermans, P. Paulissen en E. Coehorst de eerste lessen van de cursus dialect verzorgd. Er waren 25 cursisten.

1981: Dialekt en kunstgeschiedenis

De heren Th. van de Voort, P. Paulissen en J. Timmermans hebben in 1981 nog twee lessen van de cursus dialect verzorgd. In het najaar gaf mevrouw

B. van Hövell tot Westerfliet-van Hellenberg Hubar de eerste twee lessen van de nieuwe cursus kunstgeschiedenis. Er waren 25 cursisten.

1982: Kunstgeschiedenis

Dertig leden hebben in 1982 drie lessen van de cursus kunstgeschiedenis gevolgd.

1983: Kunstgeschiedenis en evolutie van de mens

In 1983 werden nog vijf lessen van de cursus kunstgeschiedenis gegeven. Tot besluit volgde een kleine excursie naar huis Hasselholt in Ohé en Laak. In het najaar gaf de heer P.H. Hoebers de eerste lessen van de cursus over de evolutie van de mens.

1984: Evolutie van de mens en historisch onderzoek voor amateurs

In het voorjaar volgden nog twee lessen over de ontwikkeling van de mens. In het najaar begonnen 31 leden aan de cursus "Historisch onderzoek voor amateurs". Docent was Th. J. van Rensch, chartermeester van de gemeentelijke archiefdienst van Maastricht.

1985: Historisch onderzoek voor amateurs

In het voorjaar stonden nog drie lessen van de cursus "Historisch onderzoek voor amateurs" op het programma. In het najaar begon Th.J. van Rensch op verzoek van 22 cursisten met onderricht in oud schrift.

1986: Paleografie

Op vijf avonden hebben 22 cursisten de cursus paleografie gevolgd die onder leiding stond van chartermeester Th.J. van Rensch.

1987: Volkskunde 1

Zestien leden toonden belangstelling voor een cursus over volkskunde, die bestond uit zes lessen, inclusief een excursie naar het Limburgs Volkskundig Instituut in Kasteel Limbricht.

1988: Volkskunde 2

Aan de vervolgcursus volkskunde hebben eveneens zestien leden deelgenomen. J. Bongaerts hield een voordracht over klei gevolgd door een bezoek aan het Tegels Pottenbakkersmuseum. C. van den Bergh behandelde het bronsgieten waarna een bezoek werd gebracht aan zijn atelier in Grubbenvorst. W. Tillmann nam de linnenfabricage voor zijn rekening. Daarna volgde een excursie naar het Vlas- en Linnenmuseum te Hinsbeck-Hombergen.

* Uit dit overzicht volgt dat de belangstelling voor de cursus dalende is, terwijl deze intussen toch een wezenlijk onderdeel van het jaarprogramma vormt. Het handhaven van het goede niveau tot nu toe blijft belangrijk. Tenslotte blijkt de bijzondere belangstelling voor cursussen waarbij de deelnemers zelf actief worden betrokken, zoals bij genealogie en archeologie.

Overige activiteiten: tentoonstellingen, monumentenzorg, archeologie en adviezen

In de jaarverslagen worden nog andere activiteiten als de reeds genoemde vermeld. Voor een deel zijn deze geleidelijk aan overgenomen door de Oudheidkamer en de Stichting Het Gelders Overkwartier. De Oudheidkamer beheert een streekmuseum dat is gevestigd in het oude raadhuis en Het Gelders Overkwartier verzorgt publikaties. Tot nu toe gaf laatstgenoemde vier brochures uit: Catalogus Meester van Elsloo, Kerkelijke kunstschaten in de Sint Lambertuskerk van Horst, Dorpseigene van Horst en Meester, laat me door! 50 jaar L.S. Hegelsom, en drie boeken: Sint Lambertuskerk Horst en twee delen van Horster Historien.

De oprichting van beide stichtingen was een initiatief van LGOG Kring Horst. Zo kwam ook de Werkgroep Dorpseigene Sevenum tot stand, die op haar beurt weer aan de wieg stond van de in 1988 opgerichte Heemkundevereniging Sevenum.

Bij gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentehuis van Horst in 1974 heeft de LGOG Kring Horst een tentoonstelling Meester van Elsloo georganiseerd die ruim drieduizend bezoekers uit binnen- en buitenland trok. Daarmee won de kring Horst bovendien het nodige vertrouwen. Nog eenmaal zou het LGOG een tentoonstelling in het gemeentehuis organiseren, namelijk in 1980: In woord en beeld, archief van de Sint Lambertusparochie. Voor drukkerij van Lieshout werden kalenders samengesteld voor de jaren 1974, 1976, 1977, 1978, 1979 en 1980. Een groots project was de Vlasfilm die onder auspiciën van de Oudheidkamer gereed kwam in 1978. Heel belangrijk was het werk voor het dorpseigene. Enkele panden konden worden gered: De Risselt en de Weisterbeekschool. De inventarisatie van Horst-centrum, gepubliceerd in het Rapport Dorpseigene Horst, heeft de totstandkoming van de gemeentelijke monumentenverordening en -lijst sterk bevorderd.

De gemeente heeft verschillende malen om advies gevraagd in zaken waarin zij het LGOG ter zake kundig achtte, zoals de museumnota en verlichting van beelden in de kerk.

Heel belangrijk was ook de aankoop van een tekening uit 1738 van Jan de Beijer waarop de tot dan toe onbekende voorzijde van het Huis Ter Horst is te zien. De gemeente kocht deze tekening waarbij het LGOG heeft bemiddeld. Hetzelfde gebeurde met een schilderij voorstellende Willem Vincent van Wittenhorst. In de jaren 1981, 1982 en 1983 verzorgden LGOG-leden rondleidingen op de kasteelruïne tijdens de zogenaamde Wittenhorstfeesten, die rondom de ruïne werden georganiseerd door de voetbalclub. Deze rondleidingen werden hervat tijdens de Open Monumentendagen op de derde zaterdag in september vanaf 1987.

Tijdens de Wittenhorstfeesten werden bovendien kleine exposities in de kasteelboerderij ingericht. Niet vergeten mogen worden de activiteiten op archeologisch gebied, in opdracht en in samenwerking met de provinciaal-archeoloog in Grubbenvorst, Berckelsbroek, Schadijk en op de kasteelruïne.

Conclusies

Voorgaand verslag van activiteiten voert tot een aantal conclusies die hierna per onderdeel zijn weergegeven.

Lezingen

Bij de samenstelling van de jaarprogramma's is steeds gelet op het zoeken naar sprekers over een regionaal onderwerp waarbij toch vaak een beroep op dezelfde mensen moest worden gedaan. De actualiteit kwam aan bod als auteurs van recent verschenen publikaties werden uitgenodigd, ook als het meer algemene onderwerpen betrof. De meeste leden komen immers naar de lezing in de verwachting een goed verhaal te horen. Het is daarom te overwegen om onderwerpen of sprekers waarvoor belangstelling was, nog eens aan bod te laten komen. Toch past ook een waarschuwing voor wat betreft sprekers uit eigen kring waarop we ook weer niet een te zware druk mogen leggen.

Excursies

De excursies zijn van groot belang voor de onderlinge band tussen de leden gebleken. Als de excursiecommissie voor iets extra's heeft gezorgd, zoals in de Abdij van Averbode het charter uit 1219 betreffende de kerk te Berkel, wordt dit bijzonder gewaardeerd.

Nogmaals moet worden opgemerkt dat de belangstelling voor het buitenland groter is dan voor eigen land. Een andere verklaring als die van de lokroep van het onbekende is niet voorhanden.

Bij de kleine excursies gaat het eerder om het niveau van het gebodene dan om het aantal deelnemers. Het bestuur verwacht echter toenemende belangstelling van de kant van de leden voor dit nieuwe initiatief.

Cursussen

Zwaar theoretische cursussen blijken niet zozeer in trek te zijn. Cursussen die in het verleden erg geslaagd waren, zouden misschien in gewijzigde vorm herhaald kunnen worden. Het betreft hier: streekgeschiedenis, oud schrift, genealogie en archeologie (gecombineerd met veldwerk). Dit laatste spreekt ook eerder jonge mensen aan.

Overige activiteiten

De eerste verenigingsjaren werden gekenmerkt door een overstelpende hoeveelheid overige activiteiten, zoals tentoonstellingen, oprichting van twee stichtingen, project vlasfilm, inventarisatie dorpseigene Horst en Sevenum, enzovoort.

Veel van dit soort activiteiten zijn intussen het werkterrein van beide stichtingen en de Heemkundevereniging Sevenum geworden, waarin overigens LGOG-leden weer actief zijn.

Toch blijven er maatschappelijk relevante taken naar overheid en burgerij toe.

Activiteiten leden

Wat betreft het werkgebied, namelijk de gemeenten Horst en Sevenum, behoort de LGOG Kring Horst tot de kleine kringen, maar het aantal leden is relatief hoog te noemen. Het bestuur dient zich steeds te bezinnen op de vraag hoe dit ledental toch nog is te verhogen. Op dit punt is het bestuur natuurlijk ook afhankelijk van de ledenwerving door de leden zelf. Het samen op excursie gaan met vrienden die nog geen lid waren, was vaak een gereede kans om iemand lid te maken.

Er zijn meer mogelijkheden voor de leden om actiever betrokken te geraken bij het verenigingswerk. Gedacht kan worden aan een clubblaadje waarin tevens de convocaties van de secretaris worden opgenomen. Hierin zouden leden nieuwe ideeën naar voren kunnen brengen. Andere mogelijkheden zijn het oppakken van archeologisch veldwerk onder leiding van deskundigen, het organiseren van tentoonstellingen, samenstelling van fietsroutes langs - bij wijze van voorbeeld - monumentale boerderijen.

Beeldvorming

- * Voor het goed kunnen functioneren van het LGOG in de samenleving is de beeldvorming van het genootschap bij de overheid, de leden en de samenleving erg belangrijk.

Ten aanzien van de overheid moet het LGOG waakzaam blijven in zaken die binnen haar doelstellingen liggen. De overheid van haar kant moet weten dat het LGOG staat voor de belangen van geschied- en oudheidkunde. Thans is te denken aan: sloopactiviteiten, aanleg rijksweg 73, bouwactiviteiten op Kloosterhof en Kerkstraat, begraafplaats Kloosterstraat en zo verder. Een vast LGOG-agendapunt zou dienen te zijn: ontwikkelingen en plannen van de overheid en particulieren. Bestuur en leden dienen in deze oplettend te zijn.

Aan de beeldvorming van de eigen leden kan het bestuur het een en ander doen, als daartoe van beide zijden de bereidheid bestaat. De ledenvergadering wenst meer vrouwen in het bestuur, meer openheid in financiële zaken, om maar eens enkele punten uit de veertiende jaarvergadering te noemen. Het bestuur moet aan zoiets aandacht besteden en - indien mogelijk - daarna met voorstellen komen. Over het algemeen moet worden vastgesteld dat de leden tevreden zijn met het huidige bestuursbeleid. Op het gevaar van inslapen moeten bestuur en leden alert zijn.

Over de beeldvorming van het LGOG zoals de samenleving die heeft, is minder bekend. Misschien denkt men dat voornamelijk oudere mensen lid zijn, dat men met oude en stoffige zaken bezig is en meer van dergelijke oppervlakkigheden. Goede publiciteit, het onderhouden van persoonlijke contacten, kortom een public-relationsbeleid, zal het bestuur moeten voeren wil het enige invloed op de samenleving en de jeugd kunnen uitoefenen. Een eigen huisstijl en een educatief pakket om de jeugd meer aan te spreken (lesbrieven voor scholen en jeugdgroepen) liggen binnen de mogelijkheden. Voor elk van deze, en andere taken, zouden een of meer leden als coördinator moeten optreden om overbelasting van bepaalde (bestuurs-)leden te voorkomen. Het LGOG moet kiezen. Het is duidelijk dat op deze wijze ook het ledental kan worden uitgebreid met jeugdiger leden. Misschien kan dan ook een betere doorstroming van bestuursleden dan tot nu toe het geval is, worden bereikt.

Aanbevelingen

Uit het voorgaande volgen enkele aanbevelingen voor te ontwikkelen werkzaamheden op de deelgebieden lezingen, excursies, cursussen en andere activiteiten.

Lezingen

Het voor de samenstelling van de lezingencyclus gevoerde beleid kan worden voortgezet waarbij aandacht zal zijn voor goede sprekers en regionale thema's. Van belang is verder een goede spreiding van de onderwerpen binnen het ruime kader van onze doelstellingen. Het aantal lezingen, vijf of zes per seizoen, is voldoende. Een lezing als voorbereiding op een excursie wordt zeker gewaardeerd. Aandacht voor de actualiteit is belangrijk. Misschien is mede in dit kader te overwegen af en toe twee sprekers op een avond met een kortere lezing aan bod te laten komen. Maandagavond blijft voor de bijeenkomsten van het LGOG de meest geschikte avond.

Excursies

Twee excursies per touringcar op de zaterdagen na de Horster mei- en septemberkermis vormen intussen een goede traditie, evenals de afwisseling in reisdoelen. Voor de voorjaarsexcursie wordt er een cyclus "Nederland-België-Duitsland" aangehouden. Misschien kan het bestuur overwegen ook voor de najaarsexcursie deze afwisseling in te voeren waarbij de beperking in omvang en tijd toch kan worden gehandhaafd. Gelet moet worden op een relatie tussen het reisdoel en de eigen streek.

De kleine excursies verdienen bijzondere aandacht waarbij op het educatieve aspect gewezen kan worden. Het gaat hierbij vooral om het bezoeken van belangrijke tentoonstellingen.

Cursussen

Het organiseren van een wintercursus verdient aanbeveling te worden voortgezet, waarbij voorrang moet worden gegeven aan cursussen waarvoor in het verleden veel belangstelling was. Verder zal deze heel duidelijk op de praktijk gericht dienen te zijn. Het is tenslotte noodzakelijk dat alle deelnemers iets tastbaars aan de cursus overhouden in de vorm van bijvoorbeeld een studieboek of een syllabus.

Andere activiteiten

Het organiseren van tentoonstellingen ligt in het bijzonder binnen het werkterrein van de Oudheidkamer. Het LGOG ziet dit in principe niet langer als haar taak. Hetzelfde geldt voor de uitgave van publikaties waarmee Het Gelders Overkwartier zich belast. Natuurlijk werken LGOG-leden hieraan wel op persoonlijke titel of als lid van een van beide stichtingen mee en kunnen ze publiceren in de daartoe geëigende periodieken van de vereniging.

Adviezen

Het bestuur van het LGOG rekent tot haar taak het geven van gevraagde en ongevraagde adviezen aan bevoegde instanties in zake monumenten van geschiedenis en kunst, zowel roerende als onroerende goederen als ook cultuur-historisch waardevolle landschappen of landschapselementen, volksgebruiken en volksfeesten. Verder dient het LGOG een vraagbaakfunctie te vervullen ten behoeve van bestaande en nieuwe activiteiten binnen haar regio, en deze eventueel ook te begeleiden.

Educatie

Tot educatieve activiteiten die binnen de doelstellingen van het LGOG vallen behoren naast de kleine excursies en de cursus, het verzorgen van rondleidingen op de kasteelruïne, de laatste jaren tijdens de Open Monumentendagen op de derde zaterdag in september. Daarnaast zou het LGOG niet commerciële activiteiten op historisch gebied kunnen gaan ondersteunen. Allereerst zou met de samenstelling en uitgave van lesbrieven kunnen worden begonnen. Het is aan te bevelen een van de bestuursleden als stimulator en coördinator van genoemde educatieve activiteiten te laten optreden.

Beeldvorming

De beeldvorming van het LGOG zal bij uitvoering van genoemde aanbevelingen zeker wijzigen. Het gebruikelijke openingswoord van de voorzitter zou bij alle vergaderingen kunnen bestaan uit een duidelijk overzicht van het gevoerde beleid en van geplande activiteiten, zodat de leden een goed zicht op de stand van zaken krijgen. Bovendien zou er discussiemogelijkheid geschapen kunnen worden bij elke vergadering, zodat vragen, opmerkingen en suggesties ter tafel komen.

Info LGOG

Het bestuur zal kunnen overwegen de informatie van het LGOG te bundelen in een eigen "clubblad". Naast de gewone informatie betreffende het programma en de persberichten zouden hierin ook boekaankondigingen en korte artikelen mogen verschijnen. Een vereniging zal, als ze zich richt op de toekomst, een open oog voor haar public-relations dienen te hebben.

De voor- en nadelen van een eigen verenigingsblad zijn af te wegen.

Bestuur

De beeldvorming van een vereniging wordt in belangrijke mate bepaald door de bestuursleden. In het verleden bleven bestuursleden om diverse redenen langer in functie dan in het reglement is bepaald. Hierdoor kan naar de buitenwacht toe het beeld van een statische club ontstaan.

Het reglement betreffende de Kringen van het LGOG, vastgesteld in 1967, bepaalt in artikel 8, lid 5: "Telken jare, in een binnen vier maanden na de aanvang van een kalenderjaar te houden vergadering van de leden van de kring, treden een -of indien het Kringbestuur uit meer dan vijf leden bestaat- twee leden van het Kringbestuur af, volgens een door het Kringbestuur bij loting op te maken rooster". Hieraan heeft de LGOG Kring Horst steeds uitvoering gegeven, maar niet aan het in lid 6 van dit artikel bepaalde: "De aftredende leden van het Kringbestuur zijn terstond eenmaal herkiesbaar, tenzij deze de leeftijd van 70 jaren hebben bereikt. Een bestuurslid dat de leeftijd van 70 jaren heeft bereikt, treedt af". Overigens zijn afgetreden bestuursleden met in achtneming van de leeftijdsgrens na verloop van twee jaren herkiesbaar. Verder is artikel 26 van het Huishoudelijk Reglement van het LGOG van belang: "... dat een al dan niet aftredend bestuurslid dat niet voorzitter is, wel terstond verkiesbaar is als voorzitter, in welke functie dit bestuurslid alsnog een zittingsperiode kan aanblijven".

Het huidige bestuur van de LGOG Kring Horst zal trachten aan deze bepalingen uitvoering te geven. Daarmee zal hopelijk ook een betere doorstroming van personen en ideeën kunnen worden bevorderd.

Samenstelling rapport

In opdracht van het bestuur hebben de bestuursleden Y. Hermans-Cuppen, J. Schatorjé en G. Verheijen dit evaluatierapport samengesteld.

Drs. Y.A.W. Hermans-Cuppen
Drs. J.M.W.C. Schatorjé
G.F. Verheijen

